12de JAARGANG — CURAÇAO DEN 6n JULI 1895 — N° 601

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,05 voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAL N° 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba fl 10.— pa anja.
Un number sú fl. 0,20.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

NAAR AANLEIDING DER RONDREIS VAN DEN FRANSCHEN PRESIDENT.

De president der Fransche Republiek, de heer Felix Faure, is onlangs van zijn rondreis in het Zuidwesten van Frankrijk naar de hoofdstad teruggekeerd. Met voldoening en tevredenheid kan de heer Faure op dit officieel uitstapje terugzien. Niet alleen werd nergens aan den eerbied te kort gedaan, hem als drager van het hoogste gezag in den Staat verschuldigd, maar hij mocht zelfs alom blijken van warme sympathie inoogsten, ja, meermalen het voorwerp zijn van geestdriftige ovaties. Door zijn verschillende uitmuntende ergenschappen kan de heer Faure, die, na het beklimmen van den presidentszetel de volksgunst van stonden aan heeft gewonnen, een graad van populariteit bereiken, waartoe presidenten het zelden brengen.

Onder hen, van wie het Hoofd der Republiek eene eerbiedige en hartelijke bejegening ondervond, nam de Fransche Geestelijkheid eene eerste plaats in. Ongetwijfeld moet dit feit op den President een hoogst aangenamen indruk gemaakt hebben. Immers, van den eenen kant is het bekend, dat de heer Faure nooit tot die ongure godsdiensthaters heeft behoord, wien de hartstocht alle appreciëering en waardeering, waar het daden en handelingen van priesters betreft, onmogelijk maakt. En van den anderen kant heeft Frankrijks regeering niets verzuimd om de Republiek in slechten dunk te brengen bij alle Katholieken; en hare wetgevers en ambtenaren geven zoo dikwijls bewijzen van haat en vijandschap, zij vermenigvuldigen de grootere en kleine hatelijkheden tegenover den godsdienst zoo gedurig, dat van de zijde zijner bedienaren door iederen president veeleer koelheid en terughouding zou verwacht worden, dan een voorkomende vriendschappelijke en sympathieke ontvangst. Maar de Fransche Geestelijken heeft het natuurlijk gevoel, dat hun rechtmatige grieven konden opwekken geen voet gegeven. Zij zijn de lessen en wenken des Pausen indachtig geweest en hebben nogmaals getoond, hoe vast zij zich geplaatst hebben op het standpunt der republiek als zoodanig. Van ganscher harte hebben zij in Felix Faure den drager van een wettig gezag gehuldigd. Zij hebben de achterdocht van vroegere en huidige toongevers in de Republiek niet met gelijke munt willen betalen. De onzinnige leuze, „Le cléricalisme c'est l'ennemi" hebben zij weer te schande gemaakt. Hoezeer zij er ook toe gerechtigd waren, hebben zij niets willen weten van een protesteerende onthouding bij de ontvangst van den President, om zelfs den schijn te vermijden, als zouden zij geen oprechte republikeinen zijn. Zij behaalden wederom een moreele zegepraal op de belagers van den godsdienst, doordien zij getoond hebben een betere en hoogere opvatting te hebben van recht en plicht dan hun verwoede bestrijders, die aan het recht te kort doen en den plicht verzaken, zoo dikwijls deze blijken te heerschen over een uitgestrekter gebied dan het ongewiede tuintje eener maçonnieke partij.

Voor eenige jaren aanvaardden zij, voorgelicht door de wijsheid van Leo XIII openlijk den republikeinschen regeeringsvorm. Zij moesten veel vergeven en vergeten; om tot de aansluiting aller Franschen bij de republiek te kunnen medewerken, want deze regeeringsvorm was in het verleden afschuwelijk misbruikt. En dat vergeten was, door de volgende bewindslieden met geen enkele poging gemakkelijker gemaakt, daarentegen steeds moeilijker. Maar zij konden na de voorlichting van Leo XIII er niet aan twijfelen, dat recht en plicht die aansluiting geboden. En uit hun liefde voor deze beide putten zij hun offervaardige kracht, die bij een onpartijdig man bewondering wekt. Zij stelden dat verleden uit hunne gedachten en braken met de legitimistische traditie. De onrechtvaardige verdrukking, de kleinzielige plagerijën, het [illegible] brood dat de Republiek [illegible] breekt, kunnen hen niet ontmoedigen. Zij blijven republikeinen in spijt der sectarissen, die zich telkens van de [illegible] weten meester te maken. De heer Felix Faure heeft er de schoonste ondervinding van opgedaan.

Zal het nieuwe bewijs van republikeinsche gezindheid hun vervolgers tot een beter inzicht brengen? Zullen zij de leuze Gambetta's eindelijk als een archaisme naar de archieven verbannen?

Daar zullen altijd boozen zijn, die in het goede niet gelooven kunnen. De brave lieden, die de Fransche geschiedenis der laatste jaren tot een soort cronique scandaleuse hebben gemaakt, mogen te recht in elke toenadering tot de republikeinsche clericalen het begin van hun einde zien, maar de eerlijke aanhangers der republiek moeten ten langeleste den blinddoek van het vooroordeel afwerpen en eindelijk waardeering aan den dag gaan leggen voor de eerste verdedigers van den godsdienst, die krachtens hun heerlijke beginselen de hechtste steunpilaren zijn van vorstenrijken en republieken. Ongetwijfeld zal het uur der zegepraal van des Pausen staatkunde, het uur der verzoening en verbroedering aller Fransche republikeinen spoediger slaan, dan wij onder den indruk der jongste vijandelijkheden geneigd zijn te gelooven.

Om tot den President der Republiek terug te keeren, besluiten wij met hetgeen de *Monde*, in een artikeltje over de presidentieele tournée, te berde brengt:

„Het is duidelijk, dat de heer Faure in de korte of lange toespraken, die hij moet houden op zijn officieele reizen, een politiek van verzoening tracht aan te kweeken en tegen den sektengeest ingaat. De president toont daarbij nog wel niet zooveel energie als wenschelijk is, maar het streven *is* er en dat strekt hem tot eer."

DE NIEUWE OOSTENRIJKSCHE MINISTER van Buitenlandsche Zaken.

„Iemand die hem kent" deelt in *Pall Mall Gazette* eenige bijzonderheden mede over graaf Agenor Goluchowski, die nog weinig van zich heeft doen spreken. En het is juist in overeenstemming met de politieke gesteldheid van de dualitische monarchie dat graaf Kalnoky is opgevolgd door zulk een onbekend diplomaat. Weldra zullen de delegatiën te Weenen vergaderen en de Hongaarsche leden, onder den indruk hunner overwinning op graaf Kalnoky, zul-

FEUILLETON

NO TRAHA DIA DOMINGO.

Den un gangchi smal i scur Señor Picardt tabatin su cas. Cuantoe disagradable e kamber chikitoe ta, camina un lampi chikitoe no por a kita scuridad na comparacion di caja, koe tabata tantoe luzá.

"Louis no ta na cas ainda?" un muher a puntra na cincoe mucha homber, koe tabata sinta abao na suela. Coe deseo nan tabata tira un bista ariba un panchi grandi, koe tabatin nan coeminda aden.

„Boso mester a bai droemi caba; bini aki, koe mi por doena cada un su coeminda. "E chikitoenan, koe nan cara i manoe tabat pretoe di cheminé, ta jega na mesa i ta Warda koe impacenci nan coeminda.

Mas koe nan cara tabata pretoe di cheminé, nan wowo bruin i nan cabei pretoe a munstra klaar koe nan tabata jioenan di e tera coe toer anja ta manda muchanan na otro tera pa nan bira limpiador di chimenea; podiser nan a horta nan for di nan majornan, of pa motiboe di nan probeza nan tabata obligá di bandona nan patria pa gana nan pam di cada dia.

Mientra e muchanan ta sinta come, porta ta habri i spantoe a jena nan coerazon, ora nan a mira nan maestro drenta.

„Toer tai?" el a puntra brutoe." Trece mi boso placa!— Pero, na oenda Louis ta? Na oenda e flogo ta? Le a pasa su tempoe por nada trobe manera Dia Domingo pasa?"

Conforme el a caba di papia, porta ta bolbe habri i Louis a drenta, temblando di spantoe pa es koe ta wardele.

„Pakiko bo ta bini asina laat? kiko bo a gana awe?" Picart ta puntrele. E mucha a coeminza jora.

„Bo ta responde, si of no!" Su maestro ta grita, mientra e ta cohe su zwiep „responde flogo!" i sin compasion el a coeminza suta e pober mucha.

„Maestro!" e ta jora, „awe ta Dia Domingo i anto mi no por traha."

„Aki no tín Dia Domingo ni Dia di fiesta, ora bo kier come, anto bo mester traha i gana."

„Maestro! ora mi a bai for di mi tera anto pastor a bisa: „Louis traha duroe den siman, pero Dia Domingo ta di Dios; dunele henteramente na Ele, pasobra Dios a manda nos di warda Dia Domingo""

„I na mi" e homber cruel a responde „Dios a manda di castigá flogonan, koe kier biba sin traha. Lo mi duna bo awé un coeminda, koe lo gusta bo, i koe lo spierta bo. pa Dia Domingo koe ta bini." I awor e zwiep ta haci su trabao, asina koe e pobercitoe a krimp di dolor.

Henter siman markanan a keda ariba su cara inocente, pero Louis a traha coe toer su forza; si el no tabatin di limpia chimenea, el ta pidi limosna pa e no bini sin placa na cas. Di toer e cincoe mucha Louis tabata trece toer dia di mas tantoe placa, pero Picart tabata semper mal contentoe.

Trobe Dia Domingo a jega. Despues di a come un pida pam chikitoe Louis i su amigoenan a sali i el a teme caba pa es koe lo socede na anoche, pasobra traha, le no traha awe ni nunca Dia Domingo. El sol a bai misa, coe debocion el ta hinca rodia, i confiando palabra di El coe la paga toer hende, koe ta wanta poersigición e ta reza i ta pidi Dios for di henter su curazon di tin compacion coe ne i di judele

Poco poco tempoe ta pasa pero pa Louis muchoe lihé ainda. Aldin anoche a jega i cincoe mucha ta para warda ora koe nan por bini cas. Louis ta jega cerca nan, el a drenta coe nan den ganchi camina cas di maestro Picart tabata i ora klok a bati seis nan a drenta cas di bordugoe. Oh! el tabata para warda nan caba coe zwiep na manoe.

„Louis!" el a grita coe boz haltoe, „kiko bo a gana?"

"Ata, maestro! dos real, coe nan a duna mi." „I bo trabao, kike esai a haci gana bo?" „Maestro, awé ta......" Pero e pober Louis no tabatin tempoe pa caba, e zwiep a daal e den su cara i Louis ta sconde su curpa bao di mesa.

„Awe ta Dia Domingo!" bo kier a bisa no! su burdugoe ta grita, „Bo al oebida anto e les koe mi a doena bo siman pasa. Awe lo bo haja mas." I e ta cohe e mucha na su cabei i ta sutele tantoe cruel, coe manera sin sintimentoe Louis ta cai abao i ta keda droemi sin move su curpa, sin jora.

„Hibele afor!" e homber ta grita e otro muchadan koe tabtaa jora, „aire lo freskele.

Ora e muchanan a hibele for di cas, é ta lamanta sinta i mitar morto di e sota nan i hamber e ta jora: „Ai! mi bon Dios, juda mi.— No, nunca lo mi no traha Dia Domingo, koe ta Bo Dia, pero ai! juda mi den mi miseria.

I Dios misericordioso a judele na mes ora. Un Señor bon bistir a pasa aja, el a tende e kegamentoe, a jega cerca djele i dici coe ne; „mi jioe pakiko bo ta jora?"

Spantar Louis ta kitá su manoe for di su cara i a conta e señor sueita tristoe. E señor, ta sinti su coerazon pa tantoe tristeza, jen di compacion e ta hisele i den su wagen el a hibele su cas.

Ora nan a jega aja el a trecele den un zaal i Louis tabata admira di tantoe boniteza i lugo. E tabata na sonjo? E no por a bisa.

„Ata un mucha;" e señor dici coe un señora kende su cara tabata munstra bondad, „ata un mucha koe mi a haja na caya, ora mi a sali for di misa; el ta tantoe fiel na mandamientoenan di Iglesia, koe mi por ponele martir." Poco poco Louis ta jega mas cerca e señora i mester a contele su sufrimentoe.

Poco dia despues el a bolbe haja su forza, legria i gradicimentoe tabata lombra den su wowo, i su inocencia a haci koe toer tabata stimele. I pasobra Dios no a bendiciona matrimonio di e Señor coe jioe, el a toema Louis pa su jioe.

Louis a bira sacerdote i ta traha awor pa bienestar di almanan, pero pricipalmente e ta sinja hende, di warda ley di no traha Dia Domingo.

len ditmaal in een toegevende stemming zijn. Door de keuze van een man, die tot dusver geen overwegende rol heeft gespeeld, en die dus noch door de Oostenrijkers, noch door de Hongaren kan worden aangemerkt als tot een bepaalde partij te behooren, heeft de keizer ten minste voor dit jaar elke gelegenheid tot tweespalt vermeden. En waarschijnlijk ook voor het vervolg. Want graaf Goluchowski is uitermate geschikt voor den post die hem is opgedragen. Hij is in Oostenrijk zeer gezien en is er geen enkele reden, waarom hij ook niet door de Magyaren zou worden aanvaard.

Er is geen volk zoo naijverig op elke inmenging van buiten af als het Hongaarsche. Zij kunnen dat evenmin dulden als de souverein, van een zijner ministers. En nu zijn er tal van quaestiën, waarin de Oostenrijksche minister van buitenlandsche zaken zich met Hongarije moet bemoeien. Vooral de nationaliteiten-quaestie geeft daartoe voordurend aanleiding. De eigenlijke Magyaren vormen in Hongarije slechts een talrijke minderheid, al zijn zij er in geslaagd de politieke suprematie te behouden.

Graaf Kalnoky heeft, gedurende zijn beheer, steeds gestreefd naar verbetering der betrekkingen op het Balkan-Schiereiland en vooral met Rumenië; doch zijn houding tegenover de „onderdrukte nationaliteiten in Hongarije" was zeer koel. Zijn politiek wordt gekenschetst in de *Pall Mall Gazette* als van iemand die den eenen broeder te dineeren vraagt, terwijl hij den andere opgesloten houdt in een kelder. Wel hebben keizer Franz Jozef en graaf Kalnoky Hongarije nu en dan eens een goeden raad gegeven, met betrekking tot de vreemdelingen; maar die raad werd gemeenlijk niet opgevolgd.

Van graaf Goluchowski is niet te verwachten, dat hij de gevoeligheid der Magyaren op dit punt zal kwetsen. Zeven jaren was hij gezant te Bucharest en steeds waren zijne sympathieën in de nationaliteiten-quaestie aan de zijde der Magyaren. Zijn optreden kan daarom de betrekkingen met Rumenië wat verkoelen: die met Hongarije zullen er slechts bij winnen.

De vriendschap van graaf Kalnoky voor czaar Alexander, hoewel van weinig invloed op den gang van zaken, was evenmin naar den smaak der Hongaren. Graaf Goluchowski is een Pool, en van een Pool verwacht men geen vriendschap voor Rusland.

Te Weenen is de nieuwe minister zeer gezien. Hij is een geestig man, vriendelijk en voorkomend voor ieder en steeds geneigd de zaken schertsend te behandelen. Bovendien is hij bekend als de man der *bonmots*, waarvan er een groot aantal in omloop zijn.

Van die, welke door de *Pall Mall Gazette* worden medegedeeld, slechts deze, ter kenschetsing. Gedurende den oorlog van 1877/78 was aan een der Rumeensche officieren een verkenning [*reconnaissance*] opgedragen, waarvan hij zich alles behalve goed kweet. Door de gunst van een minister maakte deze officier snelle bevordering in het Rumeensche leger. Toen hij op zekeren dag zich in aanvallenden geest over zijn weldoener uitliet, zeide graaf Goluchowski: *„Ah, je m'attendais à ça; celui-là n'a jamais été fort en reconnaissance."*

Graaf Goluchowski is een rijk man, die van zijn rijkdom gebruik weet te maken. Gedurende zijn verblijf in Bucharest was hij bekend wegens zijn gastvrijheid. Dit gevoegd bij zijn vriendelijkheid en zijn gevatheid, maakte hem zeer bemind in Rumenië.

En in alle omstandigheden heeft hij getoond, een goed opmerker te zijn, kalm nadenkend en rijk aan menschenkennis.

NIEUWSBERICHTEN

CURACAO.

— In dank hebben wij deze week een exemplaar ontvangen van de papiamentsche vertaling der bekende brochure „Zal het kiesrecht Curaçao tot het kannibalisme voeren?" Deze vertaling is geleverd door den heer P. F. G. Curiel, die, voorzoover ons oordeel in dezen reikt, zich met eere van zijn taak heeft gekweten. De uitgave geschiedt ten voordeele der Algemeene Armen. De prijs is fl. 0,50 het exemplaar, verkrijgbaar ter drukkerij van de *Oficina Maritima.*

— Nog ontvingen wij het eerste nummer van een nieuwe blad „*La Juventud*," onder redactie van de heeren J. L. Insernia en F. R. Kock, dat bij genoegzame inteekening elken Woensdag zal verschijnen.

— Met de Italiaansche boot „*Rio Janeiro*" kwam hier jl. Vrijdag aan Z. D. H. Mgr. Antonio Sabatucci, Apostolisch delegaat in Columbia Aartsbisschop van Antinoe, die, van Bogotá vertrokken, op de terugreis naar Rome is. Mgr. Sabatucci, die die ofschoon reeds op leeftijd, er nog krachtig en gezond uitziet was vroeger pauselijk gezant aan het hof van Dom Pedro in Brazilië. Z. D. H. bracht een bezoek aan verschillende inrichtingen van Katholiek onderwijs aan de Overzijde, welke een zeer goeden indruk op hem maakten. Hem vergezellen op zijne lange reis, één Columbiaansch priester en drie theologanten, waarvan er één op St. Sulpice te Parijs en de beide andere op het Latijnsch-Amerikaansch college te Rome hunne studiën zullen voortzetten en voltooien.

——

Bij Gouvernements beschikking dd. 27 Juni ll. N°. 394 is:

1. aan den Heer J. A. de Veer, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als 1e. Luitenant bij de dd. Stedelijke Schutterij alhier, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten; en
2. de Heer F. Agterberg, 2°. Luitenant bij dat korps, benoemd tot 1. Luitenant.

——

Bij Gouvernements beschikking dd. 29 Juni ll. N°. 400 is benoemd tot sergeant bij de Schutterij op St. Eustatius de korporaal bij dat korps J. S. van Putten.

——

Bij Gouvernements beschikking dd. 3 dezer maand N°. 404 is benoemd tot sergeant bij de Stedelijke Schuttreij alhier de korporaal E. van Tijn.

——

Lijst van onafhaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Istela Pinedo. Henrique Nuñez Guevara, Bersi Peterson, James Culingord Carty, Ana Henriquez de Waz, Clementina Schotbor, Enni Vos, Olaf Halorsen, Schüttloffel.

Niet voor verzending vaatbaar de volgende drukwerken geadresseerd aan:

Albert J. F. de veer—La Guaira.
Maria Salcedo—Caño amarillo à las Escalinatas N°. 18.

NEDERLAND

Aan het station Weesperpoort te Amsterdam werd de extratrein, waarmee de generaal Vetter van 's-Hage vertrok opgewacht door prof Quack en den heer Schmitz, leden van het comitié van ontvangst, die den gast verder tot het Centraalstation begeleidden. Hier had de eerste ovatie aan den overwinnaar van Lombok plaats. Op het perron stond de kapel van het 7e. regiment opgesteld terwijl in de fraai gedecoreerde wachtkamer een aantal soldaten, die de Lombok expeditie medemaakten, stonden geschaard, benevens een aantal officieren der expeditie en Indische officieren, die vroeger onder den generaal dienden.

Generaal Vetter werd hier opgewacht door de commissie van autoriteiten en verscheidene officieren. Een diputatie uit de studentenschiet-vereeniging stond met het vaandel der vereeniging op het perron.

Ten 1,30 stoomde de extra-trein het station binnen, de muziek speelde het Wilhelmus. Een luitenant bood den generaal een krans, meisjes strooiden bloemen, de eerewacht der studenten presenteerde de sabel.

Men begaf zich na een korte begroeting naar de wachtkamer waar prof. Quack een korte toespraak hield, waarin hij den generaal een luid welkom toeriep op den drempel van Amsterdam, waardoor de held van Lombok weldra zijn zegetocht zou ondernemen.

Dat welkom sloot in zich een hulde aan den dapperen degen door den generaal gezwaaid in Indië, een woord van hulde aan de betoonde geestkracht in hachelijke oogenblikken en tevens een hulde aan het dappere Indische leger en de vloot.

Met een kort woord bedankte generaal Vetter en onder luid „hoera"! en Leve de held van Lombok" begaf men zich naar buiten en nam de lange stoet plaats in de gereedstaande open rijtuigen.

Op het Stadhuis had de officieele ontvangst plaats door den Burgemeester de Wethouders en de Raadsleden.

Door prof. Quack werden de officieren aan den burgemeester voorgesteld. Na de aanbieding van den eerewijn hield de heer Vening Meinesz een toespraak. In zijn beantwoording eindigde Generaal Vetter met de woorden: „Jongens, een driewerf hoezee voor den burgemeester van Amsterdam. Een stem riep: Driewerf hoera voor generaal Vetter en honderden stemden hiermee in. Van het Raadhuis begaf de stoet zich naar het Paleis voor Volksvlijt. Deze rit werd gemaakt door de Kalverstraat, Reguliersbreestraat en Utrechtschestraat, waar langs eene talrijke menigte zich bewoog. Voor het Paleis aan het balcon was een schild aangebracht met de woorden: „Hulde aan het Nederlandsch-Indische leger en vloot." De groote zaal van het Paleis, fraai met groen, guirlandes en vlaggen versierd was gevuld met een talrijk publiek van dames en heeren, onder welke verscheiden officieren van leger en vloot en schutterij. Bij het binnenkomen van den generaal en de commissie van ontvangst speelde de muziek de volksliederen. De Commissie van ontvangst nam naast haren gast op het podium plaats. Hier sprak mr. V. P. v. d. Berg, voorzitter der commissie, den general toe, en besloot aldus:

„En opdat aan de u thans gebrachte hulde een blijvend aandenken door u van hier kunne worden medegevoerd, heeft onze commissie gemeend, aan alle medestrijders zonder onderscheid, de zich reeds in uw bezit zijnde medaille te moeten aanbieden, waarop de glorierijke namen Mataram en Tjakra Negara gegrift staan, en verzoekt zij u, Generaal, wel als oirkonde te willen aanvaarden den door alle leden van onze Commissie onderteekenden brief, waarvan een tweede exemplaar aan het Gemeente archief van Amsterdam ter bewaring zal worden toevertrouwd, en waarvan de inhoud luidt als volgt:

„*Aan den Luitenant-Generaal Vetter*
„Generaal,

„Uit verschillende kringen der Hoofdstad komen wij, als vertegenwoordigers van zeer velen, tot U, om in U aan het Nederlandsch-Indische leger en de vloot aldaar, Amsterdam's hulde te bieden, bij gelegenheid van Uw terugkomst in het moederland na Lombok's onderwerping.

„U te prijzen wegens die overwinning zou ons niet voegen. Gij en uw leger hebt weder te-over oud-Hollandsche hoedanigheden van dapperheid en doodsverachting geopenbaard. Wij wisten dat het niet anders zou wezen. Wij drukten U daarvoor in gedachte de hand.

„Doch een zeer schoon en edel voorbeeld van plichtsbetrachting gaaft Gij door uw geduldigen moed, uw onwankelbare volharding en uw meesterschap over U zelven, toen door verraad het wreede onheil in 't begin uw leger trof. In die dagen hebt Gij en uw kloeke medestrijders getoond, dat zedelijke deugden een leger tot hooger orde kunnen verheffen dan zelfs wapenfeiten vermogen.

„Daarvoor spreken wij met aandoening U den dank der Hoofstad uit „Uw doorzettende wilskracht zij ons volk een prikkel om nimmer aan moedeloosheid toe te geven, en standvastig weêrstand te bieden aan elke kiem van wantrouwen in ons zelven.

„De Commissie uit de Hoofdstad"
Amsterdam, 6 Juni 1895.

Een luid hoera begroette deze rede. Toen het gejuich was bedaard, nam generaal Vetter zelf het woord. De hulde thans hem en de Indische dapperen gebracht zou een spoorslag zijn voor het Indische leger, om ook in den vervolge haren plicht, tot het uiterste te vervullen De generaal dankte de regeering voor het in hem gestelde vertrouwen en voor den moed door hedappere Indische leger en de vloot onder zijn bevelen getoond.

De Hollandsche soldaten hebben getoond nog het oud-hollandsche karakter te bezitten, zij verliezen onder tegespoed den moed niet. Dit steunt ons tot waardeering en tot vertrouwen op de toekomst. Na, wat thans op Lombok is geschied, zijn de Kolonien te sterker aan Nederland bevestigd. Het Indische leger wordt gevormd uit mannen uit het Nederlandsche volk, maar hieruit is ook het Nederlandsche leger samengesteld, zoodat wij ook als volk hetzelfde vertrouwen in de toekomst mogen stellen

Generaal Vetter eindigde zijn rede met den kreet „Leve het Huis van Oranje, leve het vrije Nederlandsche volk.

Na een defilé van de talrijke aanwezige deputatien van oud-strijders en andere vereenigingen, alle met hun banieren, verspreidde men zich in den tuin, waar een muziekkorps onder leiding van den heer Coenen een concert gaf.

— In het Haagsche *Dagbl.* wordt het volgende geschreven naar aanleiding van den ijzeren scheepsbouw: In de jongste vijf weken viel het verlies te betreuren van acht ijzeren of stalen schepen (waaronder een oorlogsschip: de Fransche torpedoboot N°. 20) en 25 menschenlevens. Voor minstens twee derden zijn zulke gevallen te voorkomen. Men bouwt niet zeewaardig genoeg. De schepen zijn te lang, vormeloos, ze kunnen niet draaien noch eenigszins spoedig hun vaart stuiten. Terwijl een schip van den ouden stempel, dat gebouwd was het de verhouding van lengte tot breedte als drie tot één, slechts een scheepslengte vooruitging bij het maken van een draai van 90 graden, beschrijft een stoomboot met verhouding van 10 tot 1 een cirkelboog van acht scheepslengten, eer zij 90 graden van koers veranderd is.

De schrijver heeft geen bezwaar tegen het ijzer of staal, want als bouwstof staan zij verre, zeer verre, boven het hout. Niet tegen de grootte der schepen; want ontegenzeglijk is een groot schip op den Oceaan veel zeewaardiger dan een klein, mits de vorm goed zij. Maar wel tegen den zwakken bouw der scheepszijden, tegen de ondoelmatige plaatsing der waterdichte schotten, tegen den onpractischen vorm der tegenwoordige ijzeren en stalen schepen. Hij wenscht dat geen ijzeren schip meer worde gebouwd of voor het Nederlandsche rekening worde aangekocht dat niet heeft sterkere zijden, waterdichte schotten langsscheeps, en een behoorlijke verhouding van lengte tot breedte en diepte.

— Den tienden Juni is te 's Gravenhage gearriveerd uit Indie de luitenant-generaal Grey van Pittius, adj. in buiten gewonen dienst van H. M. de Koningin, laatstelijk commandant van het indisch leger en chef van het departement van Oorlog. De vice-admiraal jhr Roëll begeleidde den opper-officier van de grenzen. Aan het station werd de generaal hartelijk verwelkomd door de generaals jhr. Verspeyck, Van Zyll de Jong, Vetter, vergezeld van zijn echtgenoote, en van de Pol, allen van het Indisch leger, en voorts door verscheiden andere officieren.

De afgetreden legerchef was vooral blijkbaar verrast, den generaal Vetter, met wien hij in het afgeloopen jaar zoo vaak in ambtelijke betrekking stond, te zijner ontvangst aan het station te zien en gaf daarover in vriendschappelijke bewoordingen zijn genoegen te kennen.

— Een 34 tal heeren in verschillende plaatsen des lands hebben het initiatief genomen tot oprichting van een *Nationalen Zuiderzee-Bond*, en de ontwerpstatuten voor die vereeniging verspreid om in een vergadering op Zaterdag 15 Juni bij *Krasnapolskij* Amsterdam, definitiefte besluiten tot oprichting van die vereeniging en de statuten vast te stellen.

Het doel van de vereeniging is verhooging der volkswelvaart, door de uitvoering van de plannen der staatscommissie tot drooglegging der Zuiderzee te bevorderen.

Te dien einde zal zij er naar streven, om door het doen houden van besprekingen en het uitgeven van populaire geschriften juiste begrippen ingang te-

doen vinden omtrent de voor- en nadeelen dier drooglegging. Om haar doel te bereiken, zal zij trachten, in zooveel gemeenten des lands als mogelijk is afdeelingen op te richten. De leden worden onderscheiden in leden oprichters, gewone leden, buitengewone leden en eereleden. Er. is geen vaste contributie voorgesteld, maar een minimum van 50 cent kennelijk met het doel om de toetreding financieel niet bezwarend en daardoor algemeen te maken, opdat de Bond metterdaad nationaal worde.

— Het *Hbl.* verneemt, dat zeer waarschijnlijk op het laatst der maand Juli een bezoek aan de tentoonstelling is te wachten van keizer Wilhelm en tegelijkertijd van den prins van Wallis, den Engelschen kroonprins.

—Het *Panorama Jerusalem*, te Amsterdam dat sedert de opening door ongeveer een half millioen personen bezocht is, zal met Januari a. s. gesloten worden en in het buitenland worden tentoongesteld.

BUITENLAND

Rome.—Z. E. de kardinaal-aartsbisschop Gibbons van Baltimore is op de meest hartelijke wijze door Z. H. den Paus ontvangen. De kardinaal deelde den H. Vader verscheidene bizonderheden mede over de gesteldheid der Kerk in de Ver. Staten en de vorderingen van het Katholicisme. De kardinaal heeft aan den correspondent van de *Temps* verklaard, dat hij met bewondering vervuld was over de helderheid van geest en geheugen des Pausen, dien hij in zes jaar niet gezien had.

Italie. — Door de herstemmingen, die der Regeering niet gunstig waren, is de oppositie tot ongeveer 200 leden gestegen, zoodat zij nu in een Kamer van 508 leden een waarlijk niet te minachten leger vormt. Te Palermo is de nog in de gevangenis vertoevende Bosco met 400 stemmen meerderheid gekozen, welken uitslag met vlaggen en feestelijke optochten tot ergernis der regeering gevierd werd.

— De geestdrift, door de onthulling van Mac-Mahon's standbeeld te Magenta gewekt is een stroovuurtje geweest. Fransche en Italiaansche bladen komen er rond voor uit, dat er in de gegeven omstandigheden geen sprake kan wezen van herstel der vriendschapsbetrekkingen. Een Italiaansch half officieus orgaan spreekt zelfs van „huichelachtige plichtpiegingen" en prijst de rede van den pastoor van Magenta als de beste: omdat hierin.... ten minste van een anderen Italiaan den pastoor van Turbigo gesproken werd.

— De troonrede, voormede de Kamers zijn zijn geopend, is rijk aan fraaie beloften. Tusschen de regels door wordt echter de ellendige toestand der financien erkend. Opmerkelijk is de verzekering, dat goedertierenheid de plaats zal innemen van het geweld, zoodra....er zekerheid bestaat dat de orde voor goed hersteld is. Na de feestelijkheden te Kiel zou het Italiaansche eskader den groet der meest intieme vriendschap gaan brengen aan de Britsche vloot en aan de Britsch natie.

Belgie. — De nieuwe minister van Binnenlandsche Zaken en Onderwijs heeft een wetsontwerp ingediend tot wijziging der schoolwet van 1884, waarop sinds lang door de katholieken was aangedrongen.

— De Belgische kamer heeft de voorgestelde invoerrechten op boter n margarine (20 frc. per 100 K.G.) met 79 tegen 68 stemmen aangenomen.

Frankrijk. — Terwijl de heer Grévy en na hem de heer Carnot de bisschoppen steeds met den titel „monsieur" aanspraken, heeft de heer Faure niet geschroomd hen telkenmale „monseigneur" te noemen. Feitelijk werd hiermede te kort gedaan aan de bepalingen van art. 12 der organieke wetten, waarbij de titel „monseigneur" voor de bisschoppen werd opgeheven, ja zelfs verboden !! De ministers gebruiken dan ook, wanneer zij zich tot de bisschoppen richten, nooit anders dan het woord „monsieur" en als kamerlid werd mgr. Freppel altijd door de anti-katholieke meerderheid en presidenten als „monsieur Freppel" toegesproken. Het pleit voor den heer Faure, dat hij met deze onhebbelijke usance dorst breken en tot de katholieke titulatuur terugkeert. Hartelijk was de ontmoeting tusschen den heer Faure en den kardinaal-aartsbisschop van Bordeaux, mgr. Lecot. De kardinaal schetste in eenige treffende bewoordingen de taak van den priester en in 't bizonder van den Franschen priester. Hij verzekerde dat de geestelijkheid de onderrichtingen opvolgde van het Hoofd der Kerk, die Frankrijk liefheeft en besloot aldus: „De priester wenscht dat in alle harten de formule staat gegrift, welke wij allerwege op onze muren zien schrijven en die door de overheid in deze dagen van beproefde democratie met zorg wordt gehandhaafd: de vrijheid, welke de ketenen verbreekt, de gelijkheid, welke het recht waarborgt en de broederschap, de zoete en krachtige broederschap in Christus, die allen vereenigt in de liefde." De president der Republiek antwoordde o. m. het volgende: „Gij kunt u overtuigd houden, Eminentie, dat het republikeinsche gouvernement bezield is met gevoelens van vrijheid, eensgezindheid en samenwerking en dat het zich altijd zal laten leiden door het schoone devies dat gij in herinnering hebt gebracht.

Nog valt mede te deelen, dat de president op in 't oog loopende wijze hulde bracht aan de liefdezusters, die als verpleegsters in de gasthuizen dienst doen. Te Périgueux, waar hij het gasthuis bezocht, liet hij de religieuzen, die zich, naar gewoonte, zeer bescheiden op den achtergrond hielden, tot zich komen. „Ik wil u in 't voorste gelid zien," voegde hij haar toe. „Gij verzorgt hier armen en soldaten en gij hebt recht op de achting en de erkentelijkheid van de geheele natie." Zich vervolgens tot de overste wendende, ging hij voort: „Madame la supérieure, het is mij een groote eer op uwe borst het ridderkruis van het Legioen van Eer te mogen hechten." En de daad bij het woord voegende decoreerde hij de 80jarige zuster Josèphine, die reeds meer dan zestig dienstjaren heeft, terwijl hij daarna zeide: „Ma chère Soeur, ik heb de gewoonte diegenen aan wie ik het ridderkruis overhandig te omhelzen, vergun mij, dat ik ook u omhels". En toen de waardige religieuze het eereteeken onder haar kleed verborg, hervatte hij: „O neen, ma soeur, doe dat niet. Laat uw kruis goed zien en ik wensch dat gij het dragen zult, wanneer gij uitgaat. Men moet zien en weten, dat de Republiek ware verdiensten op prijs stelt en beloont".

— Het officieuze orgaan der Engelsche regeering, de *Daily News*, wijdt een sympatiek artikel aan den president der Fransche Republiek en noodigt den heer Faure uit binnenkort een bezoek aan Londen te komen brengen. Het regeeringsorgaan verzekert dat een geestdriftige ontvangst den president zal ten deel vallen. Het is niet de eerste maal, dat zulk een uitnoodiging van Engelsche zijde wordt gedaan, maar de vraag is, of de heer Faure daaraan nu reeds gevolg zal geven Men gelooft van neen.

— De bekende afgevaardigde Naquet zal in de Fransche Kamer een amendement indienen op de begrooting, strekkend om de thans bestaan rechtstreeksche belastingen te vervangen door een inkomstenbelasting van een half percent op inkomsten van 1000 tot 4000 francs, 6 percent op inkomens van fr. 100.000 tot fr. 500.000, en 8 percent daarboven. Inkomsten, geheel of gedeeltelijk verkregen uit arbeid, zouden met de helft van het voorgestelde percentage worden belast, en het getal kinderen zou bij de regeling van den aftrek als grondslag worden aangenomen.

—De Fransche Kamer heeft een zitting gewijd aan de knoeierijen van de Zuiderspoorweg-maatschappij, waaromtrent de *Figaro* het een en ander had meegedeeld. De vergadering was zeer rumoerig, zegt een oog- en oorgetuige, maar veel afwisseling (!) was er niet. De socialist Rouannet interpelleerde en de afgevaardigde Jaurès hield een heftige redevoering tot de regeering en drong er op aan, dat geen leden der Kamer meer deel zouden mogen uitmaken van syndicaten. De minister van Justitie Trarieux bracht een der verdachten Rouvier aan 't spreken door te verklaren: "als ik tot de aangeduide personen behoorde, zou ik-zelf den sluier verscheuren welke hun naam verborgen houdt." Onmiddelijk klonk boven het lang volgehouden applaus de hard metalen stem uit van den oud-minister Rouvier: "Ik vraag het woord!" En Rouvier sprak, vertellende welke zijn rol was geweest bij de uitgifte van een der leeningen der genoemde maatschappij en zich natuurlijk van alle schuld vrijpleitend. Hetzelfde deed nog een andere verdachte, Jules Roche, maar naar dezen laatste werd niet veel geluisterd. Veel licht heeft de discussie niet ontstoken, het is zelfs de vraag, of het ooit zal opgaan.

De *Figaro* deelt in vervolg op haar eerste artikel over den Zuider-Spoorweg nog mee, dat Jules Roche zes jaar lang — ook tijdens zijn ministerschap – jaarlijks 6000 francs ontving, die geboekt zijn als honorarium van den advocaat, terwijl Roche nota bene geen advocaat is! De deskundige Flory heeft in de boeken gezien, dat 1,1000,000 frs. onrechtmatig uitgegeven zijn. Deze som is door De Reinach besteed, om verschillende leden van het Parlement en van den *Conseil général* van het departement Var om te koopen.

Drie van de door de *Figaro* betichte personen, de oud-minister Guérin, de senator Thèvenet en Felix Martin, protesteeren in ingezonden stukken tegen hetgeen hun is ten laste gelegd. De *Figaro* antwoordt daarop ironisch: "Begrepen. Van die heele geschiedenis der Zuiderspoorweg — maatschappij is niets waar. De schaduw van Flory heeft de schaduw van een verslag opgemaakt over de schaduw van een zaak, die mischien aanleiding zal geven tot de schaduw van een interpellatie."

Oostenrijk-Hongarije. — Een talrijke vergadering van katholieken te Weenen heeft een waardigen protret gesteld tegenover de onbillijke behandeling den pausetijken Nuntius, Mgr Agliardi aangedaan die in het *Vaderland* een dankbetuiging plaatste voor dit bewijs van aanhankelijkheid aan den Paus en voor vele andere blijken van sympathie uit alle oorden des Rijks. Van de terugroeping van den nuntius is geen sprake geweest; want men heeft te Weenen in spijt van Banffy die het eischte, niet bij het Vaticaan geprotesteerd. De H. Stoel, hoezeer gekrenkt door Banffy's taal, heeft dan ook het stilzwijgen gedaan tot een incident, waarbij men de Curie langs diplomatieken weg niet betrokken heeft.

— Het wetsontwerp tot kiesrechtsuitbreiding is in Oostenrijk verschenen. Het aantal leden in het Huis van afgevaardigden zal met 47 worden vermeerderd. Van deze bijgevoegde zetels komen er 34 den laagst aangeslagen in de direkte belastingen ten goede. Men schat deze nieuwe klasse van kiezers op 1 200,000. De overige 13 worden gekozen door de werklieden, die twee jaren lang tot een ziekenkas hebben bijgedragen. Hun vermoedelijk aantal is 600,000 Zij zullen naast de bestaande stads- en landscurie een afzonderlijke curie vormen en deze zal evenals de landscurie hare afgevaardigden kiezend oor middel van een college, bestaande uit *Wahlmänner* die door de stemgerechtigden worden gekozen. Dit wetsontwerp wordt buiten de regeeringsorganen niet gunstig beoordeeld.

—De gemeenteraad van Weenen, waarin de liberalen en de christelijk socialen nagenoeg even sterk zijn, kon de burgemeesters-quaestie maar niet tot opslossing brengen Dientengevolge is hij ontbonden. De Keizer heeft een buitengewonen regeeringscommissaris Hans van Frieberss, benoemd. Deze vervult nu tot ultimo September de rol van burgemeester, bijgestaan door een comissie van raadsleden, uit beide partijen genomen. De leider der christelijk-socialen, behoort niet tot de leden dier commissie.

—Ter gelegenheid van de onvangst der Oostenrijksche en Hongaarsche delegatiën, die over de gemeenschappelijke rijksuitgaven beraadslagen, en ditmaal te Weenen vergaderen heeft keizer Frans Jozef een korte politieke rede gehouden, welke voor den Europeeschen vrede zeer geruststellend klonk. Ook graaf Goluchowgeeft bij eene andere gelegenheid, ski eene politieke rede gehouden en na de verdiensten van zijn voorganger, Kalnoky die 14 jaar minister van Buitl. Zaken was, gehuldigd te hebben, verklaarde hij diens vrede-politiek te zullen volgen. Ter bevordering van den handel stelde hij, naar aanleiding der gebeurtenissen in Oost-Azie, een uitbreiding van het consulaatwezen in het verschiet.

Spanje. — Zooals men weet werden de opstandelingen op Cuba openlijk aangemoedigd door verschillende staten van de Republiek Amerika. Te Philadelphia en Gulf-Point, werden zelfs toebereidselen

gemaakt tot het uitrusten van een expeditie, welke de revolutionairen zou ondersteunen. In de Zuidelijke Staten liepen de bewoners met groot vertoon, tot de tanden gewapend, in hun steden rond met het doel de opstandelingen aan te vuren en zich bij hen te gaan voegen. Zóo landde o. a. op de noordkust van Cuba een schoener met 280 Amerikaansche vrijbuiters, die zich bij een bende van 2000 opstandelingen hebben aangesloten.

Eindelijk heeft de Amerikaansche regeering het oor geleend aan de klachten van den Spaanschen gezant te Washington, en bij monde van den President der Unie aan de betrokken Staten en Steden beteekend, dat zij zich te onthouden hebben van alles, wat kan aangemerkt worden als een schending der neutraliteit.

Spanje heeft reeds zijn tevredenheid over deze daad uitgesproken en hoopt de rebellen er nu spoedig onder te hebben. Deze laatsten tellen echter plus minus tienduizend wel gewapende manschappen en zijn, ook na den dood van Marti, die dan toch echt niet meer leeft, vol goeden moeds, ofschoon hun onderwerping naar het algemeen gevoelen slechts een kwestie van tijd is. Grootsche wapenfeiten zullen de Spaanjaarden niet te bedrijven krijgen. Zij zullen slechts veel geduld moeten hebben. Op 't oogenblik verhindert het ongunstige weder Martinez Campos, zijn 39,000 man, die binnenkort nog met 12,000 vermeederd worden, zóo in het veld te brengen, dat er blijvende en beslissende voordeelen behaald worden. De bladen melden verder, dat onder de Spaansche jongelingschap groote geestdrift heerscht om tegen de Cubanen te strijden waaruit valt op te maken, dat er nog al Spaansche offers gevallen zijn.

Engeland. — Hetgeen zoolang werd gehoopt door de Engelsche Conservatieven is eindelijk gebeurd. Het kabinet Rosebery is afgetreden. Lord Salisbury is het hoofd van het nieuwe ministerie en houdt tegelijk de portefeuille van Buitenlandsche Zaken. Graaf Chamberlain wordt als minister van Koloniën genoemd.

— In de *Guardian*, een Anglikaansch orgaan, wordt een streng afkeurend oordeel uitgeproken over de nieuwe belasting op de Fransche congregaties. „Een belasting van deze soort," zegt het blad, „vertoont alle sporen van een godsdienstige vervolging. Voor den fiscus moeten alle burgers gelijk zijn, maar in dit geval worden aan een deel der burgerij speciale lasten opgelegd en dat alleen ter wille van hun godsdienst. Bovendien is deze tax niet slechts een belasting, maar ook een confiscatie. Onder voorwendsel van op een deel van het bezit der congregaties aanspraak te maken, neemt de Schatkist op den duur alles in beslag. Waarlijk, dit is na doodslag of lichamelijke foltering, het ergste wat de vervolging kan uitdenken."

De Fransche katholieke pers citeert met wergevallen dit onpartijdig getuigenis.

Turkije. — De moeiljikheden waarin Turkije is gewikkeld tengevolge van de Armenische quaestie en vooral ten gevolge van den aanval op eenige Europeesche consuls te Djeddah, hebben tot een ministerieele verwisseling te Constantinopel geleid. Saïd-pacha, gewezen grootvizier en laatstelijk minister van buitenlandsche zaken, is tot grootvizier benoemd in de plaats van Djevad-pacha. Ruikan-pacha is in plaats van Saïd-pacha tot minister van buitenlandsche zaken benoemd.

De benoeming van Saïd-pacha tot grootvizier heeft in Engeland, dat het luidst protesteert tegen de houding der Porte, een gunstigen indruk gemaakt. *Daily News* en *Standard* zien daarin een bewijs, dat Turkije geneigd is toe te geven aan de gestelde eischen, maar laatstgenoemd blad slaat toch nog een dreigenden toon tegen de Porte aan. „Engeland", zegt de *Standard*, „wenscht evenals vroeger de ondeelbaarheid van het Turksche rijk te handhaven; schending hiervan zou de ernstigste gevolgen kunnen hebben voor den Europeeschen vrede. Maar ten stotte zou zelfs Engeland niet terugdeinzen voor de mogelijkheid, dat de Turksche heerschappij ineenzakt. Indien het behoud van het Turksche rijk onmogelijk werd, zou een vreedzame verdeeling van dit rijk door de mogendheden, die te verstandig zouden zijn, om over de verdeeling er van te twisten, veel meer kans hebben dan een algemeenen oorlog."

Naar uit Constantinopel aan den *Standard* wordt gemeld is er een breedvoerig antwoord van de Porte, in het Tursch, ingekomen op de nota van de drie mogendheden. De inhoud wordt geheimgehouden, maar van welingelichte zijde wordt met betrekking tot het Armenische hervormingsplan der mogendheden verzekerd, dat de Porte niet alle voorstellen verworpen, maar het voornemen te kennen gegeven heeft, de noodige hervormingen algemeen te maken. Het lijdt geen twijfel of de Porte zal zich blijven verzetten tegen elke Europeesche contrôle over een deel van het Ottomaansche rijk. Het antwoord is er op berekend om aanleiding te geven tot discussie en aldus de zaak slepende te houdon.

— De officiëele berichten bevestigen de geheime oogmerken van Bulgarije ten opzichte van Macedonië. Tal van Bulgaarsche gewapende benden staan aan de grenzen gereed, om Macedonië binnen te rukken. Dientengevolge versterkt de Porte haar troepen aan de grens: elf regimenten zijn er heengezonden. Latere berichten melden, dat de opstand in Macedonië zich uitbreidt.

VERSCHEIDENHEDEN

Wie mag toch wel uitvinder van het biljart zijn? Een moeilijke vraag! Men weet zelfs niet te zeggen, tot welke natie de uitvinder behoort. Italianen, Engelschen en Franschen, alle maken aanspraak op de uitvinding, doch met overtuigende bewijzen hebben zij dit tot nog toe niet kunnen staven.

De geschiedkundige weet te verhalen dat het spel reeds bestond in de zestiende eeuw; op den inventaris toch van de goederen van vorstin d' Albret in 't jaar 1514. komt o. m. een biljart voor. Een feit is het, dat overoude volkeren zich reeds bij hunne verschillende spelen bedienden van ballen en zeker is het aan deze balspelen toe te schrijven, dat langzamerhand hieruit het biljartspel ontstond.

Het spel werd echter alleen door voorname lui beoefend. Koningen en vorsten lieten biljarten maken, natuurlijk toen van zeer primitieven aard, en brachten een groot deel van den dag door met spelen.

In 1610 zag men het eerst het biljart op publieke plaatsen verschijnen; het was echter in Frankrijk een privilege, als men een biljarthuis mocht houden. De biljarten uit dien tijd waren echter veel grooter dan de tegenwoordige. De tafel was met groen laken bekleed, terwijl de ballen van ivoor waren. De banden lieten echter veel te wenschen over, wat de buigzaamheid betreft, en bestonden gewoonlijk uit een opvulsel van veeren. De queuen, die of te lang of te kort waren, waren niet voorzien van een pommerans, zoodat ook dit voor de spelers een groote hinderpaal was. In 1827 pas voerde de Franschman Mengaud de pommerans in.

Tegen 't einde van 27e eeuw kwam het „noble jeu de billard", zooals men het destijds noemde, meer en meer in zwang. Het houden van een speelhuis was echter aan bijzondere wetten gebonden. Men kan dit nagaan als men weet dat o. m. de volgende bepalingen op 't reglement voorkwamen: 1. Zij, die aan het spel deelnemen, mogen alleen volwassen mannen zijn; 2. andere spelen zijn in 't zelfde huis ten strengste verboden; 3 het sluitingsuur is bepaald des zomers op 10 uur 's avonds en 's winters 9 uur. 4. op zon- en feestdagen in het spel verboden evenals op de uren waarop godsdienstoefeningen worden gehouden. Deze drukkende bepalingen waren oorzaak dat niet iedereen van 't spel gebruik kon maken. Eerst na de Fransche revolutie toen eenige bepalingen werden ingetrokken werd het zeer algemeen, en weldra trof men niet alleen in de groote steden, maar ook op 't land de biljarts aan.

Flink. Te Saffi, in Marokko, werd eenigen tijd geleden de Duitsche koopman Rockstroh, die zonder behoorlijk geleide met zijn monsters naar het binnenland was getrokken, vermoord door Arabieren, die zijne dragers hadden omgekocht. De Duitsche gezant in Marokko, graaf Tattenbach, heeft daarop van den Sultan verlangd, dat deze de moordenaars zou doen opsporen en voorbeeldig straffen, maar de Sultan maakte zooveel bezwaar, dat de gezant hem liet weten zelf het zaakje wel te zullen klaren.

De daad bij het woord voegende, ontbood hij den kruiser *Alexandrine* naar Saffi, waarna hij den caïd dier plaats en deed weten, dat hij van plan was, zich te begeven naar de plaats van den moord, om welke reden hij een gewapend geleide vroeg. De caïd weigerde evenwel soldaten beschikbaar te stellen, naar hij voorgaf omdat hij wist, dat Arabieren graaf Tattenbach zouden vermoorden.

Maar ook hierdoor liet de gezant zich niet uit het veld slaan; hij liet drie sloepen van de *Alexandrine* met de noodige troepen aan wal komen. De caïd verzette zich evenwel tegen hunne landing, waarop alle vreemde consuls te Saffi hem lieten weten, dat zij aan boord van het Duitsche oorlogsschip zouden gaan en niet voor de gevolgen konden instaan, wanneer hij in zijn verzet volhardde.

Graaf Tattenbach (aan wien ook de behartiging der Nederlandsche belangen in Marokko is opgedragen en die dus ook in zake het afloopen der Hollandsche brik *Anna* door zeeroovers de noodige stappen zal doen) het daarna 12 gewapende matrozen aan land komen, en begaf zich onder hun geleide naar de plaats van den moord.

— *Een opstel van een klein meisje over jongens.* „Jongens zijn mannen, die nog niet zoo groot geworden zijn als onze papa's, en meisjes zijn vrouwen, die eenmaal dames worden. Onze Lieve Heer houdt meer van vrouwen dan van mannen, daarom zijn er meer vrouwen dan mannen. Jongens zijn rechte plaaggeesten. Alles vernielen zij, behalve zeep. Als ik mijn zin had, zou de helft jongens meisjes zijn, en de andere helft poppen. Mijn papa is zeer net, zoo net, dat ik geloof, dat hij een klein meisje geweest moet zijn, toen hij een kleine jongen was."

Imprenta de la Libreria de A. BETHENCOURT E HIJOS, Curaçao